Ч. 74 Субота 2 (14) цьвітня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Наші гадки о з'їзді мужів довіря і можливих его наслідках.

VIII.

Годить ся наконець згадати ті послідні події, серед яких лагодив ся з'їзд мужів довіря з дня 19 марта. Як звістно, відложили були посли до Ради державної рішене, чи мають приступити до славяньскої коаліциї, значить ся перейти до опозициї, чи ні, аж до порадженя ся з послами соймовими. Такі наради відбували ся підчас послідної сесиї соймової, коли не ошибаємось в днях 29 січня, 13, 14 і 15 лютого. В засїданях тих брало участь 12 послів з обох клюбів і очевидно під проводом пос. Романчука, котрий преці був головою обох клюбів. Тогди отже не ухвалено анї ставати в опозициї, анї приступати до коаліциї; ба, стало ся противно, ухвалено 9 голосами против 3 увійти в контакт з правительством краєвим, центральним і з польскою делеґациєю. Визначено навіть делеґатів. Пос. Вахнянин, котрий брав участь в тих засїданях обох клюбів, переговорював ся, а результат переговорів подав дня 14 лютого клюбам до відомости і они то приняли всїма голосами.

Видко, що може лиш на короткий час перед тим, а може й рівночасно вели ся переговори в справі з'їзду мужів довіря. На всякий случай міг вже о тім знати пос. Романчук, бо преці Рада державна була скликана на день 22 лютого і лиш до сего речинця можна було порозуміти ся з послами соймовими, а відтак вже й N. fr. Presse около 19 лютого сиґналізувала ті переговори. Ба, пос. Романчук мусїв навіть знати о тім з'їздї, бо кажемо отверто, що нїхто инший не дав почин до него, лиш він сам; прочих чотирох послів прибрав він собі, так скажемо, лиш до помочи. Він же ще під конець вісїмдесяти років носив ся з тою гадкою, а пок. Дамян Гладилович хоч і як був первістно великим его прихильником, став єму тогди вже недовіряти і то було причиною, що в 1890 р. вів переговори з правительством не голова клюбу, а хто инший — як каже „Галичанин“ — пос. Телїшевский.

Коли-ж пос. Романчук знав, на що заносить ся, то дивно виглядає, раз, що яко голова клюбів допустив до того, щоби брати хоч би лиш під дискусию контакт з правительством і Поляками, а відтак, що коли вже то ухвалено, а навіть пороблено певні кроки, він вже тогди не зрік ся предсїдательства в клюбах і зовсїм з них не виступив. Чейже не міг був а бодай не повинен був припускати, що ті клюби будуть раз так, а другий раз зовсїм противно ухвалювати — хиба що може би знав свій свого.

Із сего виходить ясно, що вели ся майже рівночасно в тім часї дві акциї впрост собі противні і впрост собі противними способами: одна для клюбів явно, друга потайком і поза плечима. Сей характеристичний момент наводимо умисно, не щоби робити комусь докори за то, що вже стало ся, але щоби з одної сторони показати, як у нас робить ся політика, котра нас опісля розбиває, а відтак, щоби оцїнити відповідно значінє з'їзду і виказати можливі его наслїдки. Додати тут ще мусимо, що цїлу акцию пос. Романчука і его товаришів прискорив вибір Вахнянина на посла до Ради державної і вибір Барвіньского послом до Сойму краєвого.

Зібравши то все разом приходимо тепер до таких заключень:

1) З'їзд мужів довіря з 19. марта 1894 р. не мав на цїли анї згоди, анї консолїдацию межи Русинами в Галичинї.

То виходить по перше з того, що анї проґрама не була відповідно до того дня з'їзду уложена, анї ґрунт до такої акциї не був підготовлений, анї час до того не був догідно вибраний. Проґрама була очевидна лиш на борзї, прихапцем кинена на папір, без глубшого єї обдуманя; в нїй були помішані справи національні і релїґійні з політикою і тактикою політичною. Проґрама була за пізно розіслана, хоч дата була на нїй 6 марта. „Дїло“ констатувало, що запрошеня декого не доходили таки зовсїм. Коли кого й дійшли, то він вже не мав часу застановити ся глубше над проґрамою і всесторонно єї розібрати. Перед мужами довіря нїхто перед тим не звіряв ся з нїчим і они не були поінформовані анї о веденю акциї політичної, хоч би лиш тими послами, що їх запросили яко своїх мужів довіря, анї о станї політичнім і ситуациї парляментарній взагалї, анї о загальнім станї рускої політики під той час, анї навіть о правдивім настрою в тих же самих партиях, до котрих они належали. Они не знали також нїчого о тім, що під проводом пос. Романчука відбували ся наради обох клюбів і що ухвалено війти в контакт з правительством і Поляками.

В запрошеню говорить ся лиш загально о якійсь незгоді, о якихсь руских сторонництвах, о якімсь зближеню ся сторонництв, о якійсь кріпшій орґанізациї і консолїдациї на народній основі, а в проґрамі знов о якихсь „еле-

Сатурн і его обручки.

Хто хоч трохи інтересує ся звіздами а має може ще до того хоч би лиш слабий дальновид, може тепер оглядати одну із найцікавійших звізд на небі, планету з нашого сьвіта сонічного, Сатурна, котрий минувшої ночи (з дня 11 на 12 с. м.) дійшов найблизше до нашої землї, а котрого можна доглянути тепер і голим оком. При зовсїм погіднім небі не трудно его відшукати; Сатурн сьвітить в громадї звізд званій „панною“, котру можна дуже легко відшукати в слїдуючий спосіб. Хто знає громадку звізд, звану „великим возом“, нехай відшукає в нїй послїдну звізду в дишли, означену на побіч стоячій фіґурі буквою В; від тої звізди в долину лиш дуже трошки на всхід в простій лїнії стрітить ся зараз велику ясну звізду, що сьвітить червоним сьвітлом; єсть то звізда, звана Арктурус (на побіч стоячій фіґурі означена она буквою А) в громадї звізд званій „волярем“. Ту червону звізду на всхіднім небі дуже легко відшукати, бо она своїм сьвітлом впадає кождому в очи. Коли-ж вийти сими днями вечером о 10 год., то просто від сеї червоної звізди видко на долинї на полудневім небі другу велику, ясну звізду, котра мигкотить; єсть то найяснїйша, подвійна звізда (така, котра нашому оку здає ся лиш одною, але в котрій через дуже сильний дальновид видко властиво дві звізди) в громадї звізд, званій панна. До сеї громади належить насамперед згадана велика, ясна і мигкотяча звізда, котру звіздарі назвали Колос (на фіґурі означена она буквою К.), і пять менше ясних звізд на право від неї. На лїво в горі від звізди Колос в паннї сьвітить як раз тепер Сатурн (на фіґурі означений він буквою С); єго пізнати зараз по ясним, білім і немигкотячім сьвітлї.

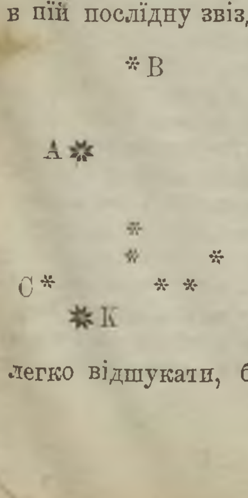

Коли дивити ся на Сатурна голим оком, то не видко на нїм нїчого, він виглядає, як кожда инша звізда; але коли подивити ся на него хоч би лиш через слабий дальновид, то можна побачити на нїм дуже цікаву і незвичайну річ: звізда виглядає як би маленький кружочок, посередині котрого лежить нїби якась паличка, котра вистає кінцями поза оба боки кружочка. Отся паличка на кружку Сатурна звертала вже з давен-давна увагу звіздарів на себе; они заходили в голову, що би то могло бути, бо на нїякій звіздї не видко щось подібного. З довгих спостережень показало ся, що то не якась паличка, але що то досить груба обручка, котра іде доокола цїлої звізди, ба що та обручка не держить ся навіть з самою звіздою, лиш що межи нею а самою звіздою єсть ще велике порожне місце. Отся обручка була довго загадкою для звіздарів, аж в найновійших часах удало ся єї близше розслїдити, а розслїди ті суть так цікаві, що годить ся про них дещо ширше розповісти, бо показує ся, що планета Сатурн представляє нам новий, чудесний і доси ледви ще понятий сьвіт. Придивім же ся насамперед Сатурнови, так, як він нам доси був звістний.

Сатурн представляє ся нам яко величезна куля, котра в промірі має 119.300 кільометрів, або в милях взявши, кругле число 17.000 миль. (Для порівнаня треба зважити, що промір землї має лиш 12.756 кільометрів або 1.700 миль, а промір сонця 1,392.100 кільометрів або 190.000 миль). Густота его маси після давнїйших обчислень рівнає ся густоті сосонового дерева, після новійших єсть она ще менша. Відколи лиш винайдено дальновиди, спостережено на Сатурні якісь обручки. Коли Сатурн уставить ся так, що ті обручки просто лиш своїм боком звернені до нас, то ми не видимо нїчого більше, лиш як би якусь паличку через кружок сеї планети; коли-ж він нахилить ся до нас, то видимо, що ті обручки — а єсть їх аж три одна за другою — досить широкі взглядно грубі, бо мають 20 до 30 миль, ми видимо їх тогди з верха; коли знов Сатурн відхилить ся від нас, то видимо ті обручки спід споду. Крім того видко ще на самій поверхни Сатурна якісь смуги подібно як на Юпітері. Первістно ду-

ментах“ і о якімсь „люді“. Не сказано, яка то незгода, на місце котрої має з'їзд заводити згоду, не сказано, які то партиї мають зближити ся, хоч ті партиї, бодай дві з них виступають яко зорґанізовані і сконсолїдовані і яко такі мають навіть свої назви; одна з них називає себе „старорусскою“, або „историческою“, а звістна в краю загально під назвою „москвофільскої“, а друга називає себе радикальною. Так само не сказано в проґрамі ясно, хто то мають бути ті елементи, з котрими має ся лучити; справедливим і прихильним може преці кождий бути по свому, а що для одного здаєсь справедливим, може другий взяти за несправедливе. Замість народу висунено люд, а преці годі Русинам виключати споміж себе поодинокі верстви і кляси народу.

Вибрано невідповідний і недогідний час для так важного дїла, як згода і консолїдация бо до того не перла ще анї ситуация полїтична, анї парляментарна, не переконано ся, що фактично під ту пору єсть охота у всїх партий до такого дїла і не була то пора, коли можна було числити на то, що пристрасти партийні і полїтичні яко-тако притихли; противно вибрано як раз пору, коли люди в двох сторонах краю були роздразнені акциєю виборчою і коли роздразненє праса партийна розширила по цїлїм краю, а то опісля відбило ся і на з'їздї.

По друге: втягнено в акцию людий, о котрих знало ся на певно, що они їй з засади противні, бо явно і отверто не признають ся до народу руского і дїлають всюди і завсїгди на єго шкоду, як то роблять москвофіли. Можна би робити згоду і консолїдацию з радикалами, то розуміємо; ті хоч не признають засади націоналїзму, стоять фактично на єї ґрунтї, бо уживають народної мови і фактично роблять для того народу, хоч не входимо в то, як они то роблять, та чи на хосен, чи на шкоду руского народу; они бодай самі вірять в то, що — в хосен.

2) З'їзд мужів довіря не мав на цїли полїтичного союза партий, бо в проґрамі анї словом о тім не говорить ся, коли поминемо слова в єї пятій точцї: „будемо стояти на становищи відпорнім“. В проґрамі не сказано, під якими условіями мають партиї сполучити ся з собою, що котра з них обіцює; до чого зобовязує ся, а до чого нї; в яких случаях мусять всї партиї виступати спільно, а в яких вільно їм дїлати кождій на власну руку і т. д.

(Конець буде.)

„Дивний сустїк обставин“ або „Замічательноє совпаденіє приключений“.

Коли вже наша повисша статя була віддана до друку, приніс Kurjer Lwowski дуже цікаві ревеляциї о тій самій справі, котру і ми порушили, а іменно о ухвалї обох руских клюбів, на підставі котрої завів ся контакт з правительством і польскою делеґациєю. Kur. Lwow. подає навіть розмову з переговорів. Ми на разї не всилї подати сих ревеляций і розібрати їх основно, наведемо хиба лиш деякі характеристичні замітки, які робить Kur. Lwow. від себе. Він констатує насамперед, що пос. Романчук на з'їздї мужів довіря оповідаючи історию т. зв. нової ери не згадав анї словом о тій новій акциї. (Показує ся отже, що ми справедливо доказуємо, що мужі довіря не були докладно о всїм поінформовані, а з того й виходить, що ті мужі довіря, бодай часть з них не були властиво мужами довіря, як ми то вже давнійше доказували, за що „Галичанин“ був на нас дуже озлобив ся). Дальше каже Kur. Lwow., що коли переговори вели ся фактично, то пос. Романчук в пізнійших своїх переговорах угодових був що найменше нещирий. (Коли так, то нам певно ніхто не скаже, що ми несправедливо піднесли докір нещирости акциї пос. Романчука і єго товаришів а відтак і цїлого з'їзду). Наконець покликуєсь Kur. Lwow. на „Дїло“ і з єго слів догадуєсь, що оно не знало нїчого о тих переговорах. (Ми догадуємось знов, що оно знало, хоч, як казав Гавлїчек: „Ja sem sice pri tom ne byl“. Длячого би оно о тім мовчало, ба, просто казало, що не знає — того не знаємо, хиба що так може наказувала єму єго тактика полїтична, та сама, котра наказувала й пос. Романчукови мовчати о тім всїм на з'їздї мужів довіря).

Перегляд полїтичний.

В угорскім парляментї закінчила ся вчера ґенеральна дискусия над законом о цивільних вінчанях. В поіменнім голосованю ухвалено відтак 281 голосами против 106 приступити до специяльної дебати. Ухвалу сю повитано грімкими і довго неумовкаючими окликами і плесканєм в долонї.

Комісия войскова Ради державної приняла проєкт закона о обовязку мельдованя осіб, належачих до загального ополченя, котрий різнить ся від проєкту правительства тим, що постановляє, щоби дотичні особи мельдували ся у зверхностий громадских.

В Петербурзї помер нагло директор департаменту для справ духовних чужих віроісповідань кн. Кантакузено.

Даньский сенат ухвалив 39 голосами против 7 проєкт Стефензена о реформі даньского войска.

Підчас оногдашного нападу на богомольців в Валенциї, котрі вибирали ся в дорогу до Риму, покалїчено 17 богомольців, а 4 напастників. При тім пробив хтось ножем мадридского епіскопа.

Новинки.

Львів дня 13 цьвітня.

— **Краєва Рада шкільна** іменувала учителів шкіл народних: Мар. Функівну молодшою учителькою 2-клясової школи в Немирові, Вильг. Гречаньску учителькою в Вороцові, Соф. Судївну в Сурохові, Анд. Рася в Моравску, Ферд. Коздроньского в Блищиводах, Март. Чапрана в Пісочній, Людв. Курляковску в Богданївцї, Ал. Рогульску мол. учителькою в Скалї, Ігн. Лабановского учителем в Турильчи, Фр. Пацулу в Горохівцях, Петра Лозиньского в Пикуличах, Ос. Височаньского в Варяжи містї, о. Петра Петрицю катахитом в Журавнї, Володисл. Пайора учителем в Новім селї, Ів. Куіловского в Дубравцї, Ів. Костишина в Мужилові, Ванду Русиньску в Швейкові, Кам. Панасиньску старшою учителькою в Підгайцях, Фр. Ридзика учителем у Витковицях, Ос. Витошиньского в Ланах, Ант. Марковского в Пядиках, Ів. Филиповича в Оскресинцях, Ів. Кисілевского в Гвіздци малім, Мар. Ґуставову в Щепятинї, Кам. Забіглову в Тарношинї, Ів. Пилипчака в Ключеві великім, Володим. Дубравского в Кривчичах, Петр. Рінецку і Евг. Бохеньску старшими учительками в Збаражи, Ванду Кульчицку учителькою в Камінках малих, Ем. Гаймівну управителькою другої 4-кл. школи женьскої в Коломиї, Фр. Савчиньску і Ем. Карпиньску ст. учит. а Мар. Красуску мол. учит. при тійже школї, Вас. Витвицкого учит. в Гаврилївцї, Теод. Бориса в

мано, що ті обручки, то маса Сатурнової землї, котра відорвала ся від него і обертає ся около него а разом з ним доокола сонця; докладні найновійші розслїди показали зовсїм щось иншого, а іменно, що ті обручки складають ся з повнісько маленьких куль, що як би одним широким пасмом кружать доокола планети. З'явище то не легко собі уявити з землї і длятого перенесїм ся гадкою па Сатурна.

Подумаймо собі, що стоїмо на Сатурнї; єсть як раз вечер, а ми глядимо в гору на небо, па котрім анї одної хмарки. В першій хвили міг би нас аж ляк взяти, коли-б ми побачили, що дїє ся там високо понад нами. Ото в такій висотї, як н. пр. стоять у нас „косарі“ па небі, піднимає ся зі всходу па захід величезна огниста дуга, широка на яких 11 тисячів кільометрів. Ми видимо навіть без дальновида, що та дуга складає ся з множества малих дрібних звіздочок, ба нї, не звіздочок а місячиків, котрі що хвиля зміняють свій вид; одні виходять десь на всходї спід Сатурна як малі серпики, підходять в гору і стають вже півмісячиками, другі знов висувають ся як маленькі місячики в повни і женуть за другими; тисячі а тисячі таких кружочків, півкружочків і серпиків біжать одні за другими і так творять ту величезну, сьвітячу дугу понад нами.

Як раз зайшло сонце зовсїм, а нам показує ся друге з'явище. Високо понад тою сьвітячою дугою видко темний простір сьвіта, широкий майже на 17 тисячів кільометрів, а поза тим простором показуєсь нова сьвітяча дуга, так ясна, що від неї аж за очи ловить. І ся дуга складає ся з множества маленьких кульочок, лиш они тут ще густїйші, а сьвітло сонця відбиває ся від них так сильно, що ми майже й не в силї того собі уявити. Подумаймо собі найкрасші метеори, які коли небудь показували ся у пас на земли, уявім собі, що мілїони а мілїони таких метеорів пересувають ся одні за другими широким поясом понад Сатурном і творять ту другу дугу, а будемо мати маленький образ того з'явища, яке бачимо перед собою. Але ми ще й не надивили ся па се з'явище, як вже показує ся і трете; показує ся третя дуга ще висше як тамті обі, але она виглядає вже як би одностайний сьвітячий пояс, широкий на 16.000 кільометрів. І та третя дуга складає ся також з маленьких кульочок, що дістають своє сьвітло від нашого сонця, але то сьвітло спливає ся вже так разом, що видимо лиш як би пересуваючу ся понад нами сьвітячу дугу. Поза сею дугою піднимає ся ще кілька других каблуків, але сьвітло їх єсть вже супротив сьвітла тамтих трох дуг так блїде, що ми їх ледви вже бачимо.

Отсї дуги, з своїми сьвітячими місячиками та кульочками, то ті обручки, котрі ми бачимо із землї на Сатурнї. Анґлїйский звіздар Клерк Максвель був перший, котрий поставив здогад, що обручки на Сатувнї не суть якоюсь одноцїлою масою, лиш складають ся з множества маленьких сьвітових тїл. Найновійші розслїди німецкого звіздаря Міллера в Почдамі потвердили сей здогад, а може бути, що із теперішних спостережень, коли Сатурн єсть найблизше до нашої землї, довідаємо ся ще щось більше, щось ще цікавійшого про ті обручки.

Але не конець сим чудним з'явищам на Сатурнї. Попри ті три головні дуги кружать ще в неоднаковім віддаленю і з неоднаковою скоростию аж вісїм великих місяців: 1) Мінас, 2) Енцелядус, 3) Теріс, 4) Діоне, 5) Реа, 6) Тітан, 7) Гіперіон і 8) Япетус. Ті місяцї затемнює то сам Сатурн, то затемнюють їх дуги, то знов они самі себе затемнюють — словом, що хвиля то якесь нове з'явище серед сатурнусової ночи. Що-ж значить супротив сего наша земла з своїм одним місяцем, з своїми рідкими метеорами, з своїм північним сьвітлом та періодичними затемненями місяця і сонця?! А до того ще й ніч на Сатурнї коротка, та й декотрі з великих єго місяців не потребують більше як день або кілька, щоби оббічи доокола него; лиш найдальший місяць потребує до того 79 днїв.

А як же виглядає в день на Сатурнї? Сонце там зовсїм не таке велике і не сходить так величаво як у нас; оно показуєсь там на небі пад Сатурном не більше, як сьвітло сильної нашої лямпи електричної. А як скоро біжить оно по небі! О 6 год. після нашого численя оно зійшло а в 9 год. стає вже на полудне; 11 година — а оно вже заходить. День і ніч на Сатурнї на весну мають всего лиш по пять годин. Тепер же ще треба й то зважити, що Сатурн дістає від сонця лиш сотну часть

Боршові, Ос. Щербановского управителем в Пустомитах, Ом. Чижду учителем в Телячім.

— **Презенти** в епархії львівскій одержали оо.: Корн. Бачиньский на Куткір, і Корн. Мосевич на Гаї старобрідскі.

— **Дирекция почт і телеґрафів** надала посади а) почтмайстрів: в Надвірній Кар. Франкевичеви почтмайстрови з Хирова двірця; в Хирові на двірци Фавст. Чайковскому почтмайстрови з Команьчі; в Команьчи Йосифі д' Абанкур експедиентції з Устя зеленого; в Жмигороді Ів. Старецкому експедиентови з Заршина, в Николаєві над Дністром Жигм. Зембовичеви почтмайстрови з Ягольницї; б) експедиентів почтових: в Джурині От. Семяновій вдові по експедиентї почтовім; в Майданї синявскім експедиторови Фел. Герови, в Скварявій експедиторції Фр. Марцїшевскій, в Дуплисках експедиторови Мих. Камермановп, в Боженцинї Кам. Яворскій експедиторці, в Турцї коло Коломиї експедиторови Кар. Нагликови, в Незнаєвій емерит. жандармови Алекс. Войткови, в Гребенові на двірци начальникови стациї Стан. Пясецкому, в Зимнійводі-Рудно на двірци асистентови зелїзничому Кар. Цизарови, в Стецевій Кат. Саганович вдові по поручнику, в Заршинї Адоль Бадюрі експедиентови з Крехович, в Устю зеленім Сид. Ріхтшайд експедиентції з Лабової, в Черхаві, Теоф. Несторовичеви властителеви реальности, в Бобрівці на двірци начальникови стациї Йос. Шромбі, в Пустомитах гр. Людгард. Грохольскому, в Цаї Ем. Кнорек, вдові по експедиентї почтовім, в Пишківцях на двірци начальникови стациї Юл. Рутковскому, в Креховичах Ів. Бужиньскому експедиентови з Вибранівки, в Клаю експедиторції Кам. Ковальскій, в Мартинові новім експедиентції Мар. Ходоровскій з Нагачева, в Батовичах експедиторови Ів. Кльосови, в Вибранівці експедиентції Роз. Маєр з Язівка, у Львові на VII филї Валер. Заячківскому, експедиентови з Николаєва коло Бібрки. Місце стайничого в Збаражи надала дирекция Леок. Опольскій, женї официяла почтового.

— **Сьвятковане памяти Т. Шевченка.** В школї видїловій женьскій ім. Ядвиги в Станїславові відбули ся в недїлю дня 8 цьвітня заходом учениць тої школи (перший раз в тім заведеню шкільнім) торжествені вечерницї, посьвячені памяти 33-их роковин смерти Тараса Шевченка. Програма вечерниць була дуже богата і ріжнородна: в склад еї війшли три хори, три декламациї, сольо фортепянове, сольо сопранове в супроводї фортепяну, гра на цитрї, сольо скрипкове з фортепяном, відчит і вступне слово. Всї точки програми виконали ученицї Русинки і Польки дуже гарно; а вже найкрасше випала декламация уч. Проск. „Засьпів“ Шевченка і сольо сопранове уч. Гарас. „Думка“ Бігдая. Короною вечерниць були прегарні два пунурі з руско-українських пісень народних, відсьпівані молодими сьвіжими голосочками. Учителька п. Кумановска приготовила відчит займаючий і зрозумілий для молодїжи шкільної а катихит о. Абрисовский отворив вечерницї горячим патріотичним словом, загріваючи молодих Русинок до працї і любови Руси-України.

— **Огнї.** В Лисятичах погорів Іван Соломяний і Андрух Логаза. Шкода, в части обезпечена, виносить 600 зр. — В Рудї жидачівского повіта згоріло дня 13 м. м. девять загород, вартости 7500 зр.; з них лише дві були обезпечені на 1300 зр. — В Підвичілках в бучацкім пов. з коршми перекинув ся огонь на чотири загороди селяньскі і спалив їх. Шкода 600 зр. була по части обезпечена. — В самім Бучачи на передмістю згоріли дня 17 м. м. 2 будинки, вартости 400 зр. — Счисліть той маєток, що згорів до двох-трех недїль, разом, а побачите, кілько его пішло з димом. Як же жалувати треба тих, котрим на передпівку таке нещасте трафить ся! Нї що їсти, нї де спати, нїчо не було обезпечене — хоч за прошеним хлїбом іди.

— **Убийство дитини.** Дня 28 липня мин. року ішов зарібник Дмитро Катаринчук recte Іван Рощтовский з Черновець до Надобешти на Буковинї. Переходячи через село Ленковець, побачив, що одна хата була замкнена, а в сусїдстві не було нїкого. Отже постановив зайти до хати, аби що вкрасти. І справдї вліз до хати вікном і забрав одежу та біле вартости 25 зр. Коли зпов хотїв вилазити вікном, побачив его 8-лїтний син властителя сеї хати, Василь Веремберг, і наробив крику. Катаринчук не маючи иншого способу позбути ся хлопця, виняв ніж і запхав его хлопцеви в горло так, що той смертельно ранений упав. Суд черновецкий засудив Катеринчука на шибеницю, але Є. Вел. Цїсар помилував его і трибунал касацийний змінив ему кару на вязницю до кінця житя з постом та темницею.

— **Сполошений кінь.** В середу рано зі стайнї ґр. Левіцкого-Сїминьского при улици Пекарскій у Львові вибіг сполошений кінь, перебіг улицю Пекарску, Бернардиньску, влетів до реставрациї „під соловіями“, там все спустошив, розвалив фуртину, збив велике зеркало, повивертав і поломав столи і крісла. Вибігши з реставрациї побіг улицею Паньскою, вивернув віз і скалїчив тяжко челядника пекарского. На улици Зеленій розбив майже на смерть паню Е. Браєрову. Именно зломив її оба обойчики, зробив рану повздовж голови, зранив груди і щоку долїшну. Аж коли кінь звалив барієру і впав в рів, люди его зловили.

— **Скритоубійчий напад на священика.** Від Перемишля доносять о такій траґічній пригодї. В суботу дня 7 цьвітня вийшов о. Ардан парох в Цикові і декан нижанківский, около 9-ої години вечером на обійстє, щоби оглянути свое господарство. Коли вертав до хати, напав его якийсь незвістний злочинець в дверях огорода і завдав ему шаблею чи топором смертну рану в голову, так що пересїк ему череп до мозку, піс на дві части, верхню щоку і вибив три зуби. Крім того персколов убийник рамя нападеного. Сю другу рану замічено аж пізнїйше, бо о. Ардан був одїтий в кожух і кров не могла добути ся на верх. Що було причиною сего зьвірского нападу і хто був виповником его, доси не знати, хоч жандармерия енерґічно глядає убийника. Ся пригода викликала в цїлій охрестности велику сензацию, тим більше, що о. Іван Ардан тїшив ся загальною симпатиєю. О. Ардан помер в три днї по тім нападї, а именно дня 10 с. м., в 57 році житя, а 32 сьвященьства.

— **Пригода на весїлю.** З Брукселї доносять, що на передмістю Гандави підчас селяньского весїля стріляли з моздірів. Нараз один моздір вибух і забив самих новоженцїв, та ще двох людий, а 15 осіб ранив.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Аббация 13 цьвітня. Цїсар Вільгельм від'їзджаючи вчера до Відня, заповів тут свій приїзд на другий рік.

Ліберец 13 цьвітня. У фабрицї бавовняних виробів в Гамерштайн знайдено вчера підложену бомбу.

Льондон 13 цьвітня. Правительство анґлїйске постановило забрати край Уґанда в Африцї.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 червня 1893, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3 01	10·41	5·26	11·11	7·36	—
Підволичиск	6·44	3 20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·54	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6 36	—	10·36	3·31	10·56	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	8·01
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять з

Кракова	3 08	6·01	6·36	9·41	9·35	—
Підволочиск	2 48	10 02	6·21	9·46	—	—
Підвол. Підзам.	2 34	9·46	9·21	5·55	—	—
Черновець	10 10	—	7·11	7.59	12·51	—
Стрия	—	—	1·08	9·06	9·52	2·38
Белзця	—	—	8·16	5·26	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

Час подаємо після годинника львівского він різнить ся о 35 мінут від середно-европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниць державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білети полосові і окружні, пляни їзди і тариф у форматї кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а також у такім самім бюрі у Відни (I. Johannengasse 29) удїляє ся устних або письменних пояснень в справах служби на ц. к. австр. зелїзницях державних. О скілько підручники зізваляють, можна тамже засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць.

тої скількости сьвітла, яку дістає наша земля. Як же може огріти ся так велика планета, як Сатурн? Він дістає як раз тілько сьвітла і тепла від сонця, кілько ему потреба, ба він висилає ще половину того сьвітла назад в сьвіт; на нім так ясно, що ми змушені здогадувати ся, що сьвітло сонця, хоч і як слабе, викликує на Сатурнї его власне сьвітло. Звіздарі обчислили, що коли-б н. пр. Юпітер, котрий так само сьвітить ясно, як Сатурн, сьвітив такою самою силою, як н. пр. наша земля або Марс, то его би ледво видко було на небі. О скілько-ж сильнїйше мусить сьвітити Сатурн, коли він майже ще раз так далеко від сонця, як Юпітер, а мимо того видимо его у нас на небі яко звізду першої величини. З того вносять звіздарі що Сатурн і Юпітер, а так само і прочі т. зв. горішні планети (Уранос і Нептун) не лиш відбивають від себе сьвітло сонця, але й сьвітять власним сьвітлом. Однакож то їх власне сьвітло не таке, як сьвітло т. зв. сталих звізд; єсть то таке сьвітло, котре добуває ся з тих планет аж тогди, коли на них упаде сьвітло сонця. Коли отже сонце засьвітить на Сатурнї — а так само й на других т. зв. горішних планетах — то хоч і як оно слабе, а все таки добуває з него єго власне сьвітло і длятого він сьвітить так ясно. Коли-ж сонце зайде або коли настане яке затьмінє, то й планета перестає тогди сьвітити і длятого видко на нїй тїнь від обручок, а на Юпітері так само тїнь від его місяців. Так само дїє ся також з теплом і длятого Сатурн не єсть студеною планетою в тім значіню, як ми то на земли понимаємо. З того всего виходить дальше, що як Сатурн, так і всї горішні планети суть совершеннїйші, як т. зв. долїшні планети т. є. ті, що стоять близше сонця. Сатурн єсть девять разів дальше від сонця, як наша земля, але він за то може й девять разів свобіднїйше розвивати свої сили як земля. Всї сили, які н. пр. на земли суть укриті, виступають на Сатурнї свобідно.

Дальші розсліди показали, що густота Сатурна не єсть така як н. пр. соснового дерева; маса сатурнової землї єсть майже о половину рідша від нашої землї, а мимо того єсть она тверда. Материя отже, з котрої складає ся Сатурн, єсть якась дуже делїкатна, а жпючі на нїм орґанїзми і, припустім, якісь люди мусять бути ще делїкатнїйшої уроди, але й тим совершеннїші як люди і живучі орґанїзми на земли. Дальше показало ся, що всї річи на поверхни Сатурна мусять бути більше як о три чверти (0·88) раза лекші, як на земли, а з того виходить, що й житє на нїм мусить бути лекше, не потребує тілько напруженя, що на земли. Накопець треба ще й то зважити, що Сатурн потребує 29 і пів року, щоби оббічи доокола сонця. Пори року тягнуть ся там майже по сїм лїт, а длятого і житє орґанїчне мусить там бути значно повільнїйше, як у нас; все родить ся і жиє поволїйше, але й поволїйше гасне. Там нема таких наглих змін, як у нас на земли.

Чи-ж се не цікаві річи? Чи-ж не годить ся хоч деколи піднятп очи в гору та глянути на ті звізди понад нами?

За редакцию відповідає Адам Креховецкий.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.